

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla dr. Horváth Barbara ügyvéd által képviselt **I.r., II.r. felpereseknek** dr. Hallerné dr. Nagy Anikó ügyvéd által képviselt **I.r.** és a személyesen eljáró **II.r. alperesek** ellen **végrendelet részleges érvénytelenségének megállapítása** iránt indított perében, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. május 28. napján kelt P.20.834/2008/23. számú ítéletével szemben, az I.r. alperes által 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. r. felperesnek 75.000.- (Hetvenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 454.400.- (Négyszázötvennégyezer-négyszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy a 2008. február 2. napján elhunyt "A" örökhagyó által 2000. május 8. napján készített magánvégrendeletnek az I.r és II.r felperesek kitagadására vonatkozó rendelkezése érvénytelen. Megállapította, hogy az I.r és II.r felperesek fejenként 7.573.998,- Ft értékben kötelesrészre jogosultak, melyet I. és II.r alperesek természetben kötelesek kiadni akként, hogy a hagyatékhoz tartozó **helység 1-i ...1** hrsz-ú ingatlan 49/200 tulajdoni hányadának tulajdonjoga I.r felperest, míg további 49/200 tulajdoni hányadának tulajdonjoga a II.r felperest illeti. Rendelkezett a bíróság a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzése iránt.

Kötelezte az I.r alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek 377.200,- Ft perköltséget, kötelezte a II.r alperest, hogy 15 napon fizessen meg a felpereseknek 427.200,- Ft perköltséget. Kimondta, hogy a feljegyzett 454.400,- Ft eljárási illetéket az állam viseli, megállapította hogy a II.r felperes kérelmére 11.800,- Ft eljárási illeték visszafizetésére jogosult.

Határozata indokolásában megállapította, hogy az I. és II.r felperesek néhai "A" örökhagyó gyermekei, míg az I. és II.r alperesek a II.r felperes gyermekei. Az örökhagyó 2008. február 2-án végintézkedés hátrahagyása mellett hunyt el. Végrendeletében úgy rendelkezett, hogy a **Helység 1 ...** szám alatti ingatlant, valamint minden ingó vagyonát két unokája az I. és II.r alperesek egyenlő arányban örököljék. A végrendelet 2. pontja szerint „Lányaimat, "B" és "C" a jelen végintézkedésemmel kitagadom, halálom után hagyatékomból semmilyen formában nem részesülhet. (bíróági végrehajtás)."

A bíróság ítélete jogi indokolásában mindenekelőtt kiemelte, hogy a Ptk. 662. §-a értelmében nem jár kötelesrész annak, akit az örökhagyó végintézkedésében érvényesen kitagadott. A kitagadás csak akkor érvényes, ha a végintézkedés annak okát kifejezetten megjelöli. Kitagadásnak kizárólag a Ptk.663.§ (1) bekezdésében felsorolt okokból van helye. Az örökhagyó végrendeletében ugyan határozottan kifejezésre juttatta a lányai kitagadására irányuló szándékát, ennek indokát azonban egyértelműen nem jelölte meg. A zárójelben feltüntetett „bíróági végrehajtás" kitétel érvényes kitagadás alapjául nem szolgálhat, nem azonosítható a törvényben taxatív megjelölt okok egyikével sem. A hivatkozott egyéb körülmények kitagadási okként történő figyelembevételére, illetve vizsgálatára nem kerülhet sor, miután azokat a néhai végrendeletében nem jelölte meg. A kitagadás tehát nem tekinthető érvényesnek, ennek jogkövetkezményeként a felpereseket kötelesrész illeti meg, a bíróság a kötelesrész természetbeni kiadásáról rendelkezett.

Az ítélettel szemben az alperesek nyújtottak be fellebbezést. Az I.r alperes a II.r felperesi kereset elutasításával, míg a II.r alperes az I. és II.r felperesek keresetének elutasításával kérte az ítélet megváltoztatását.

A fellebbezés szerint a bizonyítási eljárás során tett nyilatkozatok és a becsatolt okirati bizonyítékok hitelt érdemlően alátámasztották a tartási kötelezettség elmulasztását (Ptk. 663.§ (1) bekezdés d./ pont). Az örökhagyó irányában fennálló törvényes tartási kötelezettség súlyos megsértése a kitagadási okot megalapozza. Mindez egyúttal az örökhagyó sérelmére elkövetett súlyos bűncselekménynek minősül, így a Ptk.663.§ (1) bekezdés b./ pontjában foglalt kitagadási ok is bizonyítást nyert. A kitagadás okát a végintézkedés tartalmazza, ennek értelmezése során a „favor testamenti" elvét kell érvényesíteni, az örökhagyó akaratának a legmesszebb menőig érvényre kell jutnia. A végrendelező valódi akaratát a végrendelet egész tartalmának összefüggésében kell vizsgálni. Az értelmezés szempontjából nem csak a végrendelet szövege, hanem bármilyen más peradat is értékelendő. A Ptk. nem követeli meg a kitagadási ok részletes, végrendeletben való megjelölését, e tekintetben utalt a Pk.82. számú állásfoglalásban írtakra. A perbeli esetben nem hagyható figyelmen kívül, hogy az örökhagyó több ízben tett a per lényegét tekintve azonos tartalmú végrendelezést.

A II.r felperes vonatkozásában a fellebbezés hivatkozott arra is, hogy a fentebb megjelölt kitagadási okokon túl bizonyítást nyert az erkölcstelen életmód folytatása, tehát a Ptk.663.§ (1) bekezdés e./ pontjában foglalt kitagadási ok is.

A fellebbezés szerint a korabeli gyámügyi eljárásban az örökhagyó előadta, hogy a gyermekek édesanyjától nem kap tartásdíjat, ezért végrehajtási eljárást kezdeményezett vele szemben. Mindez kétséget kizáróan bizonyítja, hogy erre a bírósági végrehajtásra utalt az örökhagyó a kitagadás okának megjelölésével.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Kiemelték, hogy az örökhagyó a végrendeletében nem jelölte meg egyértelműen, kifejezetten a kitagadás indokát. Csak a végintézkedésben megjelölt kitagadási ok fennállását lehet a perben vizsgálni.

Az ítélet tábla Pf.III.20.258/2009/10. számú végzésével a II. r. alperes fellebbezését hivatalból elutasította, a végzés a Legfelsőbb Bíróság Pf.I.25.035/2010/2. számú végzése folytán jogerőre emelkedett. Ennek következtében a másodfokú eljárás tárgyát az ítéletnek az I. r. alperes fellebbezésében foglaltak szerinti - azaz a II. r. felperes keresetének helytadó elsőfokú ítéleti rendelkezés - felülbírálata képezte.

Ennek során az ítélet tábla megállapította, hogy a fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos.

A megyei bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, és a beszerzett peradatok okszerű, logikai ellentmondástól mentes mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, arra alapított döntésével és annak indokaival az ítélet tábla egyetértett. A fellebbezésre figyelemmel csupán az alábbiakat emeli ki.

A másodfokú eljárás során abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a végrendelet II. r. felperes kitagadására irányuló rendelkezésének érvénytelensége tekintetében helytálló-e a megyei bíróság jogi álláspontja.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a kitagadás a Ptk.662. § -a értelmében csak akkor érvényes, ha a végintézkedés annak okát kifejezetten megjelöli. A Ptk.663. § (1) bekezdése pedig taxatív felsorolja a kitagadás alapjául szolgáló indokokat. A fentiekre figyelemmel a kitagadás érvényességének megítélése körében elsődlegesen azt kell a bíróságnak vizsgálni, hogy a végintézkedés a kitagadás okát kifejezetten megjelöli-e, és amennyiben igen, úgy az megfelel-e a jogszabály által taxatív meghatározott indokok valamelyikének, továbbá az indok valós, azaz az alapjául szolgáló körülmények fennállása megállapítható.

Helytálló az elsőfokú bíróság azon álláspontja, mely szerint az örökhagyó végintézkedése kifejezetten, egyértelműen nem jelöli meg a kitagadás okát. A végrendeletek értelmezése során irányadó ún. „akarati elv” érvényre juttatása mellett sem lehet elfoglalni alappal azt a jogi álláspontot, hogy a végintézkedésben feltüntetett „bíróági végrehajtás” megjegyzés a fentebb meghatározott alaki és tartalmi követelményeknek megfelelne.

A fentiekben túl azonban az ítélet tábla a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel rámutat arra, hogy amennyiben az I. r. alperes állításának megfelelően az örökhagyó ezen megjegyzésével (a korabeli gyámügyi eljárás alapulvételével) arra utalt, hogy a II. r. felperestől az alperesek eltartására nem kap gyermektartásdíjat, ez egyébként sem alapozná meg a Ptk.663. § (1) bekezdés d.) pontjában foglalt kitagadási okot, hisz nem az örökhagyó, hanem a II. r. felperes gyermekei, azaz az alperesek irányában fennálló törvényes eltartási kötelezettség elmulasztására vonatkozik.

Az alperesek által a kitagadás megalapozásául a perben hivatkozott egyéb körülmények érdemi vizsgálatát az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte, hiszen ezek a végintézkedésben nem kerültek megjelölésre.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a Ptk.661. és 662. §-ában foglaltak megfelelő alkalmazásával foglalt állást a kötelesrészre jogosultság tekintetében. A kötelesrész mértékét és annak természetbeni kiadását az alperesi fellebbezés nem támadta, így az elsőfokú ítélet ezen rendelkezéseit az ítéletábra nem vizsgálta felül.

A kifejtettek szerint az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseit az ítéletábra a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező I. r. alperest a Pp.78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontja és (5) bekezdése szerint az elsőfokú ügyvédi munkadíj felében megállapított (az áfát is magában foglaló) másodfokú perköltség II. r. felperes javára való megfizetésére. Az I. r. alperes részleges (az illetékre kiterjedő) személyes költségmentességére és a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 14. §-ára figyelemmel a feljegyzett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Győr, 2011. július 4. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: